ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 117 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 22 ԱՊՐԻԼ 1854

Տարեկան գինն է . . . . 120 ղրշ.
Վեցամսեայ » . . . . 65 »
Մէկ ծանուցումը տողին 40 փարայ է։
Ստորագրութիւնները կանխիկ են։
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին և 16 ին կ'սկսին։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Դուրս երթալիք լրագիրներուն ծախքը առնողին վրայ է;
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն, խմբագրին պիտի ուղղուի. և առանց ծախքուն ծախքը խըրկողին վրայ է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պոլսոյէն ու Թէքիրտաղէն գրուած լուրեր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վիեննայի մէջ չորս տէրութեանց ըրած վերջին նախորոշումը։ – Աւստրիոյ կայսեր կողմէն Գաղղիոյ Նաբօլէոն կայսեր խրկուած նամակը։ – Աւստրիոյ տէրութեան զինուորական պատրաստութիւնները։ – Թայմզ լրագրին տուած սխալ լուրը։ – Պալթիկի անգղիական նաւատորմիղին վրայ լուրեր։ – Անգղիոյ ու Գաղղիոյ տէրութեանց Տաճկաստանի հետ ըրած վերջին դաշնադրութեան օրինակը։ – Ռուսիոյ կայսեր Անգղիոյ կառավարութեան հետ ըրած գաղտնի թղթակցութիւնները։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Աթենքէն ու Շիրայէն գրուած լուրեր։ – Մօրէէն եկած լուր մը։ – Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին շրջաբերականը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս Գաղղիոյ դեսպանին ու Բ. Դրան մէջ ծագած գժտութեան մը խաղաղութեամբ լմըննալը։ – Ռուսերուն Քալաֆաթի քովէն հեռանալը։ – Վառնայէն գրուած լուրեր։ – Վերի բռնուած առեւտրական նաւեր։ – Սուտ լուր մը։ – Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէէն մայրաքաղաքիս անգղիական դեսպանին գրուած նամակ մը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳՂԻԱ։ Խորհրդարանին գոցուիլը։ – Տէրութեան ելևմտից վիճակը։

ԳԱՂՂԻԱ։ Սէնթ-Առնոյ մարաջախտին Փարիզէն մեկնիլը։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ։ Կարգէ դուրս հրաւէր մը։ – Կորչաքոֆ իշխանին եղած վարձատրութիւն մը։

ԱՄԵՐԻԿԱ։ Միացեալ Նահանգաց և Սպանիոյ կառավարութեան մէջ ծագած գժտութիւն մը։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պոլսոյէն ապրիլ 10 թուականով մեզի կը ծանուցանեն թէ այս տարուան ձմեռուան սաստկութեամբը և բուն իսկ արմտեաց նուազութեամբը պատճառած աղքատութիւնը բաւական է ժողովրդեան վրայ։ Աղքատաց և մանաւանդ անմեղ մանկանց խեղճութեան աղաղակը տեղւոյն բարեխնամ առաջնորդ Տ. Գէորգ սրբազան արքեպիսկոպոսին ականջը հասնելով, իր խնամքը յանձնուած հօտին վրայ ունեցած հայրական հոգողութեամբը նոր փորձ մ'ալ ընելու առիթ տուեր է։ Առաջնորդ սրբազանը աւագ շաբթուն կամաւոր ողորմութեան ստորագրութիւն մը սահմանելով, այնիսկ ազգիս մանաւոր յատկութիւնը սեպուած գթութենէն առատ ողորմութիւն ժողվելով վերոյիշեալ աղքատաց հարկաւոր պիտոյքը հոգացեր է լիապէս։

Այս բարի օրինակին յայնքս ալ հետեւելով՝ նմանապէս իրենց ազգէն ողորմութիւն ժողվեր ու իրենց աղքատացը մէջ բաժներ են։

Բայց այս բարեգործութեան արդիւնքը այսչափով չի վերջացաւ կ'ըսէ մեր թղթակից բարեկամը։ Նոյն նախանձելի օրինակը մեր համազգի հռոմէական եղբայրներն ալ շարժելով, մէջերնուն մէկ քանի երեւելի անձինք նոյնպէս ուզեր են կամաւոր ողորմութիւն ժողվել. և որովհետեւ հռոմէական հայք թուով խիստ քիչ են Պոլսոյ մէջ, ուստի ժողվուելիք գումարը հարթելոց պիտոյքը բաւական ընելու համար, յիշեալ խոհական անձինքը բարեպաշտաբար մտածեր են, որ լուսաւորչական հայք որչափ ալ կըրնան քրիստոնէ տարբեր, հերետիկոս, հերձուածող ու մոլորեալ են, բայց ողորմութիւն տալու մասին եղբայր, բարեկամ, անտարբեր, և ուղղափառ են. ուստի առանձին առաքինական փորձի մը Պոլսոյ մեր արգոյ ազգակիցներն ալ մասնակից ըլլալու միտօք սենեակներնին գացեր և անոնցմէ ալ առատ ողորմութիւն ժողվեր են. որով և 'ի [illegible] մէկ հետ . . . . . ։

Շատ գեղեցիկ լուր մը մեր արգոյ հասարակութեանը տուած ժամանակնիս չենք գիտեր, որքա՜ն և ինչպէս շնորհակալ ըլլանք. որը թողունք և որը գովենք։ Արդեօք մեր ազգայնոց մեծահանձնութենէ՞ն շնորհակալ ըլլանք. բայց այս արդէն ծանօթ է ամենուն։ Արդեօք մեր հռոմէական եղբարցը անյիշաչարութեանը վրայ զմայլինք. բայց այս ալ սովորական մէկ յատկութիւննին է, ամէնքս ալ գիտենք։ Գիտենք թէ ինչպէս առանձին սատակ ժողվելու առիթներու մէջ ամեն բան մէկդի կը թողուն ու ամեն պակասութեան վրայ սիրով աչք կը գոցեն։ Մեր մեծ շնորհակալ ըլլանք ձմեռուան սաստկութենէն և արմտեաց սղութենէն, որ համազգի անջատեալ եղբարց մէջ քրիստոնէական առանձին սէր մը արծարծելու պատճառ ըլլալով, մեր հռոմէական եղբարց առիթ տուեր է 'ի կըր [illegible] կամ արգիլեալ ծառերէն պտուղ քաղելու։ Թէ որ այս անսանձ սիրոյ և միաբանութեան օրինակները միշտ մեր ազգին ծախուցը սովորութիւն սեպած չըլլայինք, պիտի ցանկայինք, որ միշտ շարունակուէին։

Թէքիրտաղէն կը գրեն, թէ գաղղիական զօրաց մէկ մասը Կէլիպօլուէն հոն երթալով, տեղւոյն խոհեմագոյն առաջնորդ գերապատիւ Տէր Թադէոս եպիսկոպոսը՝ անոնց բանակներուն, բժիշկներուն և միանգամայն հիւանդներուն մարդասիրաբար հիւրընկալութիւն ըրեր և բնակարան տուեր է մեր ազգային վանքին մէջ, և եկեղեցւոյն մէկ մասն ալ յատկապէս անոնց յանձներ է, որ ըստ իրենց ծիսին եկեղեցական պաշտօն կատարեն։

Գերապատիւ առաջնորդին այս գովելի վարմունքը մեծ պատիւ կ'ընէ ազգերնուս սովորական եղած մարդասիրութեան և քրիստոնէական եղբայրութեան այնիւ գթացմունքներուն, և անտարակոյս մեծ բերկրութեամբ պիտի լսէ մեր բարեկեր հասարակութիւնը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Արեւելեան խնդիրը յաջող քայլ մ'ալ ըրաւ այս օրերս։ Վիեննայի վերջին նախորոշումը, որուն վրայ համառօտ տեղեկութիւն մը տուինք անցեալ շաբթու, եւրոպական չորս մեծ տէրութեանց համաձայնութիւնը կը վերահաստատէ։ Թէպէտ և այս ստորագրուած գիրը չի պարտաւորեր Գերմանիոյ տէրութիւնները զէնքով մասնակից ըլլալու յառաջիկայ պատերազմին, այսու ամենայնիւ մեծ նշանակութիւն ունի։ Վկայութիւն կուտայ, որ Եւրոպայի խնդրոյն նկատմամբ կատարեալ համաձայնութիւն մը տիրած է միշտ մեծ տէրութեանց մէջ, և Աւստրիոյ ու Բրուսիոյ տէրութեանց Ռուսիոյ հետ միանալուն վախերը բոլորովին կը փարատէ. բաց որուն այս երկու տէրութիւնները որոշակի կը յայտնեն, թէ իրենք միշտ այն մտքին վրայ են, որ յառաջիկայ պատերազմին մէջ արդարութիւնն ու իրաւունքը Տաճկաստանի և անոր դաշնակիցներուն կողմն են։

Եւրոպական լրագիրներուն խօսքին նայելով, այս նախորոշման գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են։

1. Չորս տէրութեանց ձեռք առնելիք ամեն միջոցներուն հիմը պիտի սեպուի Օսմանեան կայսերութեան ամբողջութիւնը։

2. Տաճկաստանի մէջ ապրող քրիստոնեայ ժողովրդոց քաղաքական և կրօնական վիճակին հաստատութիւնը գլխաւոր նիւթոց մէկը պիտի ըլլայ։

3. Խաղաղութեան վերահաստատութիւնը և մանաւանդ Դանուբեան իշխանութեանց պարպուիլը եւրոպական տէրութեանց նպատակներէն մէկը պիտի ըլլայ։

4. Ստորագրեալ չորս տէրութիւններն այս խնդրոյն վրայօք ոչ մէջերնին և ոչ ուրիշ կառավարութիւններու հետ առանձին դաշնադրութիւն չի պիտի ընեն։"

Այս նախորոշումը ընդհանուր ուրախութիւն մը պատճառեց բոլոր Գերմանիոյ մէջ արեւելեան խնդրոյն վրայօք չորս տէրութեանց համաձայնութեան նոր ապացոյց մը ըլլալուն համար։

Բրուսիոյ լրագիր մը Աւստրիոյ կայսեր կողմէն Նաբօլէոն Գ. կայսեր խրկուած նամակին վրայօք հետեւեալ խօսքերը կ'ընէ։

"Գաղղիայէն գրուած նամակ մը Աւստրիոյ կայսեր Նաբօլէոնին խրկած նամակին վրայօք խօսելով կ'ըսէ, թէ յիշեալ նամակը մէջը քիչ բան կը պարունակէ. բայց զանիկա բերող Պ. Հիւպնէրին բանիւ ըրած յայտարարութիւնները ուշադրութեան արժանի են։ Այս նամակը միացեալ տէրութեանց բռնած քաղաքականութեանը և անոնց ձեռք առած միջոցներուն կատարելապէս հաւանութիւն տալէն ետքը, Աւստրիոյ տէրութեան այս պատերազմին գործով մասնակից չըլլալուն պատճառները կը ծանուցանէ, և այս պատճառներուն կարգը կը դնէ նաեւ Գերմանական շահերուն զանազանութիւնները։ Վերջապէս ապահովութիւն կուտայ, թէ մօտ ժամանակի մը մէջ Աւստրիա աւելի բացորոշ ձայնով մը պիտի խօսի։ Միանգամայն Պ. Հիւպնէր ալ բանիւ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ. Բացարձակ չէզոքութիւն որչափ ժամանակ որ ռուսերը Դանուբի աջ կողմը մնան. թէ որ Դանուբն անցնին, զգուշութեան բանակ մը խրկել Գալիցիայի և Սերվիայի սահմանագլուխներուն վրայ. Իսկ երբոր ռուսերը Պալքաններն անցնին, Գաղղիոյ և Անգղիոյ գործակից ըլլալ զէնքով։"

Քոլնիայի Կէզէթ լրագիրը Վիեննայէն ապրիլ 5 թուով լուր առած կը ծանուցանէ, թէ Աւստրիոյ տէրութիւնը իր զօրքերը պատերազմական վիճակի մէջ դնելու հրաման ըրաւ, և արդէն 400,000 հոգի պատրաստ ոտքի վրայ ունի՝ պէտք ըլլայնէ պատերազմի սկսելու համար։

Կը հաստատեն, թէ Ալպերթ արքիդուքսը, Եղլաչիչ սեպուհը և Սամալու զօրավարը հրաման առին, որ Փօշնակները, Սերվիացիները (Սըրփ) և Գարատաղցիները ապստամբութեան փորձ մը ընելնուն պէս, իսկոյն սահմանագլուխն անցնին Օսմանեան կայսերութեան ամբողջութիւնը պաշտպանելու համար։ Նոյնը պիտի ընեն նաեւ, թէ որ Սերվիայի Աղէքսանդր իշխանը կամ Գարատաղի Տանիլօ իշխանը Ռուսիոյ կողմնակցութեան նըպաստաւոր որոշում մը ընեն։

Բրուսիայի լրագիր մ'ալ լուր կուտայ, թէ Աւստրիոյ զօրքերը առաջ քալելու ըլլան նէ; Բրուսիայի զօրքերն ալ պատերազմական վիճակի մէջ պիտի դրուին։

— Բէշթէն ապրիլ 6 թուով կը գրեն.

"Ալպերթ արքիդուքսը երէկ առտու հոս հասաւ։ Ն. Վսեմութիւնը անմիջապէս 11 երորդ գունդը աչքէ անցուց, որ պատերազմական վիճակի մէջ դրուած է։ Տաճկաստանի սահմանագլուխներուն վրայ ժողվուած զօրաց բանակը 9 երորդ 10 երորդ 11 երորդ գունդերէն կը բաղկանայ։ Օլմուցէն վաշտ մը զինուորական ճարտարապետներ եկան։ Քանի մը օրէն բազմաթիւ զօրքեր պիտի խրկուին հարաւային (Տաճկաստանի) սահմանագլուխներուն վրայ։ Խօսք մը կը պտըտի, թէ Բրուսիայի զօրքեր պիտի գան նաեւ Սաճաւթաւանի մէջ։"

Անգղիական Թայմզ լրագիրը լուր տուեր էր, թէ Պէռլինի մէջ Ռուսիոյ կողմնակիցները յաղթող եղեր են և Լօնտրա նստող Բրուսիայի դեսպանը կանչուեր է։

Այս լուրը Անգղիոյ մէջ գէշ ազդեցութիւն մը ընելով, ապրիլ 12 ին լորտերուն խորհրդարանին մէջ լորտ Գլօմնիթ արտաքին գործոց պաշտօնէին հարցուց թէ իրա՞ւ է։ Լորտ Քլարէնտօն պատասխան տուաւ, թէ Բրուսիոյ տէրութեան Ռուսիոյ հետ միա-

է ձեզի ծանուցանել՝ ամէն անցքերէն ու յայտարարութիւններէն զատ՝ մտաքիս վրայ եղած տպաւորութիւնները, պատրաստուած եմ ըսելու, որ եթէ խօսքերը ձայնը և շարժմունքը մտքի դիտաւորութիւններուն գաղափարներուն ըլլալ նէ ; կայսրը՝ ինծի կ'երեւի, որ Ս. Թագուհւոյն կառավարութեանը հետ անխարդախ ու անկեղծ կերպով վարուելու միտք ունի: Ընդհանուր կայսրը իրեն յատուկ նպատակներ ունի մտքին մէջ, և իմ կարծեօքս չափազանց հաստատութեամբ կը հաւատայ Տաճկաստանի մօտալուտ վտանգներուն: Այսու ամենայնիւ համոզուած եմ, որ իր դիտաւորութիւնները գլուխ հանելու՝ ինչպէս նաև այս վտանգներուն դէմ առաջուց պէտք եղածը հոգալու համար՝ կայսրը սրտանց կը փափաքի Ս. Թագուհւոյն կառավարութեանը հետ համաձայնութեամբ գործելու:

» Հիմա կու գեմ գիտել տալ Ձեր Տէրութեանը, որ այս առաջարկութիւնները Թագուհւոյն կառավարութեանը կողմէն լռութեամբ անցնիլը անպատշաճ կ'ըլլայ:

» Առաջին անգամ մը այս առաջարկութիւններուն ակնարկութիւններ եղան. երկրորդ անգամ մըն ալ նոյն իսկ կայսրը որոշ կերպով նոյն ակնարկութիւնները ըրաւ Թագուհւոյն դեսպանին. երբ միւս կողմանէ ալ Ուելինկթընի դուքսին հետ քանի մը տարի առաջ եղած խօսակցութիւնները կը հաստատեն, որ կայսեր միտքը դըրածը անանկ բան մըն է, որ երկար ատենէ 'ի վեր իր խորհուրդները ըզբաղեցուցած է:

» Ուրեմն թէ որ իր առաջարկութիւնները անպատասխանի մնան, Ռուսիոյ կայսերական կառավարութիւնն այս որոշ օգուտը կ'ունենայ, որ Տաճկաստանի մէջ մեծ դժբաղդութիւն մը պատահած ատենը՝ կրնայ իր այս ըրած առաջարկութիւնները յիշել, ուրոնք առանց պատասխանի մնալով կայսեր կարգադրութիւն տալու կամ զանոնք պարտաւորած կ'ըլլան Անգլեզի մէջ իր բուն քաղաքականութեան ճամբուն հետեւելու:

» Ասկէց զատ, գիտել կու տամ, որ այս խնդրոյ վրայ եղած խորհուրդ (Տաճկաստանի) կենաց երկարելը տեսնելու համար՝ կայսեր նոյն իսկ իր շահուն նկատմամբ ցուցուցած փափաքը, ինծի կ'երեւի, որ իրաւունք կու տայ Թագուհւոյն կառավարութեանը առաջարկել իրեն, որ Անգլիոյ հետ միաբանի Սուլթանին դողդոջուն իշխանութիւնը զօրացնելիք միջոցներ ձեռք առնելու համար:

Վերջապէս գիտել կու տամ, որ կայսրը թէ և յօժարութիւն չունենայ Օսմանեան կայսրութեան կործանումը արգիլելիք քաղաքականութեան մը հետեւելու, ինծի ըրած յայտարարութիւնները զինքը կ'ստիպեն առաջուց Թագուհւոյն կառավարութեանը հետ համաձայնութեամբ զգուշութեան միջոցներ ձեռք առնելու, որ այն ցաւալի աղէտը շփոթութիւն մը յառաջացնելու պատճառ չըլլայ՝ ժառանգութիւնը բացուած ժամանակը:

Տասնեւիններորդ դարուն քաղաքակրթութեան մէկ աղնիւ յաղթանակը կ'ըլլայ, թէ որ Եւրոպայի մէջ մահմեդական իշխանութեան մարելովը մնացած պարապը կարենար լեցուիլ առանց Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովելու, Տաճկաստանի բաղդին ամենէն աւելի օգտախնդիր եղող երկու տէրութեանց ձեռք առնելիք ըզգուշութեան միջոցներուն շնորհիւ:

» Պատիւ կը համարիմ ինծի ևայլն

Կ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ՍԷՅՄՈՒՐ:»

Թիւ 3. — Սըր Կ. Հ. Սէյմուր առ Լորտ Ճոն Ռըսըլ.

(Գաղտնի ու խորհրդապահ. Բնագրուած)

Պետրբուրգ 25 յունվար 1853:

» Միշտ կը մտածեմ, որ ուղիղ վարմունքը քաղաքականութեան ամենէն աղէկնիկն է. մանաւանդ մեզի հետ ուղղութեամբ վարուողներուն նկատմամբ անանկ վարմունք մը ունենալ աւելի կը պատշաճի. ուստի կայսերական պալատէն դուրս ելլելուս պէս՝ չիտակ արտաքին գործոց պաշտօնատունը գացի, և կայսեր հետ ունեցած խօսակցութիւնս համառօտիւ Նէսէլրոտ կոմսին պատմեցի:

Կ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ՍԷՅՄՈՒՐ:»

(Մնացեալը յառաջիկայ թիւերով)

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Աթէնքէն ապրիլ 5 թուով հետևեալ լուրերը կու տան:

« Գաղղիական Հերոն պատերազմական շոգենաւը որ Օ. Եշթունի ծոցին մէջ կը գտնուի, հելլենական կօլէթ մը բռնեց, որուն մէջ 205 տակառ վառօդ, 120 սնտուկ փամփուշտ, հրացան և ուրիշ պատերազմական պաշար կար, և Նօբլիայէն Լամիա կը բերուէր, անկէց ալ Եպիրոսի և Թեսաղիայի ապստամբներուն բերելու համար: Շոգենաւին հրամանատարը՝ իրեն տրուած պատուէրներուն համեմատ՝ այս պատերազմական պաշարները ծովը նետել տուաւ: Այս բանը վերջին աստիճան բարկացուց հելլենացիները. իրենց կառավարութիւնը շատ մը եւրոպական տէրութեանց դեսպաններուն բողոքեց ըսելով, թէ այս բանը առանց առաջուց պատերազմի յայտարարութեան Յունաստանի ջուրերուն մէջ եղած էր: Աթէնքի ժողովուրդը՝ պատերազմի պաշտօնեայ Գ. Սուձօյէն և անոր կուսակիցներէն գրգռուելով, Գաղղիոյ և Անգլիոյ դեսպաններուն և այս երկու ազգաց հպատակներուն թշնամութիւն ու բռնութիւն ընելու կը պատրաստուէր:

» Բայց դեսպանները ազդու և բռնաւորկից ծանուցագիր մը խրկելով հելլենական կառավարութեան, և բոլոր պատահելիք բաներուն պատասխանատուութիւնը անոր վրայ ձգելով, կառավարութիւնը ստիպուեցաւ այս յիմար և դատապարտելի դիտաւորութեան կատարումը արգիլելու, որն որ երկրին կորստեանը պատճառ պիտի ըլլար: Հելլենական լրագիր մը Գաղղիոյ Ն. Նաբոլէոն կայսեր դէմ նախատական յօդուած մը հրատարակելով, Գաղղիոյ դեսպանը հրամանի կ'սպասէ այս թշնամանաց հատուցում պահանջելու համար:

» Յունաստանի մէջ երկու կողմնակցութիւն կայ, որ փոխադարձաբար մէկ մէկու կ'սպառնան և շատ չի քշեր մէկ մէկու վրայ պիտի յարձակին: Ռուսիոյ կողմնակիցները՝ որոնց ձեռքն է իշխանութիւնը՝ կ'աշխատին ամէն կերպով Թագաւորը ստիպելու, որ Տաճկաստանի դէմ եղած ապստամբութեան գլուխն անցնի. իսկ միւս կողմը կ'սպառնայ Թագաւորին, որ այս բանին հաճելու ըլլայ նէ, զինքը Յունաստանի աթոռը նստեցնելու համար Լոնտրայի մէջ եղած դաշնադրութիւնը աւրած կ'ըլլայ, հետեւաբար զինքը Թագաւորութենէն ինկած պիտի հրատարակեն: Խեղճ Թագաւորը սալին (էօրս) և ուռին (չէքիճ) մէջ տեղը մնացեր է. ու չգիտեր ինչ ընելիքը. բաւ սրաւ թէ որ հելլենացի աւազակներուն գլուխն անցնիլ չուզէ նէ՝ մոլեռանդներէն սպաննուելու վտանգի մէջ կ'իյնայ. իսկ թէ որ հաճի, թագաւորական աթոռը պիտի կորսնցնէ:

» Տասնըհինգ օր չի քշեր՝ Յունաստանի մէջ քաղաքական պատերազմ մը կը ծագի. և ամէն մարդ ասիկա գիտնալով իր անձնական պաշտպանութեանը համար զգուշութեան միջոցներ ձեռք կ'առնէ: Արդէն 200—300 զինուորեալ մարդիկ Յունաստանի քանի մը կողմերը ժողվուած սպառնալիք կ'ընեն կռիւն սկսելու: Երկու կողմնակցութեանց առաջնորդները՝ իրենց կողմնակիցները հրաւիրեցին որ իրենց կամքը յառաջ տանելու համար զէնք առնեն: Գլուխները կը տաքնան և ամէն բան կը ցուցնէ որ սոսկալի կռիւ մը պիտի բացուի: Ասկէց զատ՝ տարակոյս չի կայ, որ Եպիրոսի և Թեսաղիայի մէջ գտնուած հելլենացի աւազակները՝ պատերազմական պաշարնին և ստակնին հատած ըլլալով Օսմանեան զօրքերէն հալածուելու ըլլան նէ, պիտի ստիպուին Յունաստան մտնելու, և հոն վերջիշեալ երկու կողմնակցութեանց հետ միանալով իրենց կրօնակիցները կողոպտելու և զարնելու պիտի սկսին « մեզ երեսի վրայ թողուցիք » ըսելով: Հելլենացիներուն ըրած յիմարութիւնները իրենց շատ սուղ պիտի նստին, և Աստուած գիտէ որ այս խեղճ փոքրիկ Թագաւորութեան վիճակը ուր պիտի հասնի: Ահա ռուսաց բարեկամութեան օգուտները, և անոր խրատները մտիկ ընելուն հետեւանքները:

» Հելլենական կառավարութեան հրամանաւ՝ Յունաստանի մէջ գտնուած բոլոր Օսմանեան հիւպատոսներուն դրօշակները վար առնուեցան, և հրաման եղաւ իրենց որ անմիջապէս Յունաստանէն մեկնին: Յունաստան մնացող Օսմանեան հպատակները հելլենական օրինաց պաշտպանութեան տակ պիտի ըլլան: »

— Տրիէսդէն ապրիլ 15 թուով հետեւեալ լուրերը կը գրեն:

« Ապստամբութիւններուն վրայ հելլենացւոց գործերը խառնաշփոթ կ'երեւին: Ապստամբները ամէն տեղ յաղթուեցան և առաջնորդներնին ալ մէջերնին անմիաբան են և Թագաւորին դէմ կը գանգատին, որ զիրենք առանց պատրաստութեան քաջալերելէն ետև, հիմա երեսի վրայ կը թողու: Արդէն Յունաստանի մէջ անիշխանութեան նշաններ կը տեսնուին, բայց աւելի մեծ խռովութիւններ կը գուշակուին:

» Երէկ աւստրիական շոգենաւը Աթէնքի նաւահանգիստէն մեկնելու ատենը՝ Օսմանեան պատերազմական շոգենաւ մը տեսեր է որ հոն կը մտնէր:

» Եւրոպական նաւերու վրայ յարձակումներն ու սպանութիւնները բազմացան. Ահաւասիկ քանի մը սոսկալի օրինակները:

» Անդրոսի գեղերէն մէկուն բնակիչները՝ ամսոյս 1 ին առաւօտուն կանուխ՝ Կալիբոյի նաւահանգստին առջեւ պզտիկ մը տեսան: Այս պզտիկին քովը հելլենական սքունա մը կար: Անոնք քիչ մը ժամանակ մէկ մէկու քով կենալէն ետեւ, հեռուէն շոգենաւ մը տեսնուելով, սքունան պզտիկին քովէն մեկնեցաւ և իր ճամբան շարունակեց: Յիշեալ գեղին բնակիչները տեսնելով որ պզտիկը երեսի վրայ թողուած կ'երեւայ, Կալիբոյի իշխանութեանը իմացուցին, որ մակոյկ մը խրկեց պզտիկին քով: Բայց նաւուն մէջ մարդ մը չի գտան և տախտակամածին վրայ արեան նշաններ կային:

» Պզտիկը նաւահանգիստը քաշուեցաւ: անունը Հ...է Լոնտրայի նաւահանգիստէն: Մէջը պարապ էր, և թուղթերուն նայելով, Սմիւռնիոյ նաւահանգստէ մը կը դառնար, ուր ապրանքը թափած էր:

» Շիրա գտնուող հելլենացի պատերազմական քօթրա մը՝ չուզեց այս եղեռնագործութիւնը ընող սքունային ետեւէն երթալու, ըսելով որ հրաման չունի:

» Քանի մը թէ ինալ Սիթալոյի նաւահանգստին մէջ գտնուած Օսմանեան նաւու մը մեծ մակոյկը յափշտակեցին. ուրիշ նաւու մըն ալ պաշարները առագաստները և զէնքերը կողոպտելով աներեւոյթ եղան անտարակոյս աւազակութիւն ընելու համար:

» Աւստրիական նաւ մըն ալ յախճապակի բեռցած Սանթօրինա երթալու ատենը՝ երեք ծովապատակ նաւերէն ինկան, բայց բարեբաղդաբար հովը յաջող ըլլալով Կրիտ փախաւ ազատեցաւ: »

Արդեամբ. օրը մայրաքաղաքս լուր եկաւ, թէ գաղղիացի շոգեշարժ ֆրեգաթ մը Գօլոսի ու Բէսնոտրէի առջեւ քանի մը հելլենացի նաւեր ընկղմեր է, որ ապստամբ և պատերազմական պաշար կը տանին եղեր:

Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայ Լորտ Քլարէնտըն հետեւեալ շրջաբերականը խրկեց Արեւելք նստող Անգլիոյ հիւպատոսներուն:

« 13 Ապրիլ 1854

» Պարտք կը համարիմ ձեզի ծանուցանել, որ Ս. Թագուհւոյն կառավարութիւնը խորին տհաճութեամբ մը կը տեսնէ Սուլթանին հպատակները խռովութեան գրգռելու համար եղած փորձերը, և այս մասին իրեն կատարելապէս համամիտ են Աւստրիոյ Գաղղիոյ և Բրուսիոյ կառավարութիւնները: Ուստի կը պատուիրեմ ձեզի, որ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնէք Եւրոպայի մեծ տէրութեանց այս ըզգացումները ձեր գտնուած տեղերը հրատարակելու համար:

» Մնամ ևայլն:

(Ստորագրեալ) ՔԼԱՐԷՆՏԸՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ շաբթու մայրաքաղաքիս Գաղղիոյ դեսպանին և Բ. Դրան մէջ դժուարութիւն մը ծագեցաւ հելլենական հպատակ յունադաւան և հռոմէադաւան յոյները Օսմանեան երկրէն դուրս ընելու անօրէնութեան վրայօք, բայց ուրախ ենք ըսելու որ այս դժուարութիւնը երկու կողմն ալ գոհ ընելու կերպով կատարելապէս լուծուեցաւ:

Շաբաթ առտու մայրաքաղաքս լուր եկաւ, թէ Ռուսերը Քալաֆաթի պաշարումը թողուցեր են:

Վառնայէն ապրիլ 14 թուով հետեւեալը կը գրեն:

» Անգլիական Թէ...ֆ շոգեշարժ ֆրեգաթը հիմա Օտեսայէն հոս գալով յիշեալ քաղաքին ռմբակոծութեան լուրը բերաւ: Վառօդարանները նետուեցան, քառանթինան, համքածուխի համբարանոցները, մարտկոցները և տէրութեան զինուորական շէնքերը կործանեցան. Նաւահանգստին ամբարտակը քայքայեցաւ. 2 գաղղիացի և 9 անգղիացի վաճառաբեր նաւ, որ հոն արգիլուած էին, պատերազմը սկսելուն պէս կրցան ինքզինքնին ազատել: Ներքին նաւահանգստին մէջ գտնուած բոլոր ռուսաց և հելլենացւոց նաւերը այրեցան կամ ընկղմեցան: Քիչ մը վախցուեցաւ գաղղիական Վօպան շոգեշարժ ֆրեգաթնին համար, որ պատերազմին ժամանակը ռուսաց հրաշէկ ռումբերէն բռնկեցաւ, բայց շուտով մարեցին: Անգղիացւոց և գաղղիացւոց թնդանօթաձիգներուն (թօփճի) ճիշդ ու վարպետ հարուածները այն աստիճան զարհուրեցուցին ռուսաց թնդանօթաձիգները, որ իրենց հրամանատարները ստիպուեցան քանի մը անգամ բռնութեամբ ու սուրնով (սինկիւ) ետ դարձնելու զանոնք, որ թնդանօթներուն քովէն կը փախչէին: Ուստի ռուսաց թնդանօթներուն կրակը շատ մը դադրեցաւ՝ իրենց թնդանօթաձիգներուն ամենքն ալ միացեալ նաւախումբերուն ռումբերէն սպաննուելով:

» Այս լուրը հոս իմացուելուն պէս՝ տուրհանդակ մը խրկուեցաւ Լօմէր

փաշային ։ Հոս պզտիկ խօսքերուն նայելով, Լօմէր փաշան դէպի Գորա-տէ կ'երթայ եղեր բազմաթիւ զօրքով ։ »

Անգղիական Նէֆըր, Ռէթրիպիւշըն և գաղղիական Տէքարթ պատերազմական շոգենաւները Օտեսայի մօտերը քանի մը ռուսաց վաճառականներու նաւեր բռնեցին ։ Նէֆըր շոգենաւը ամսոյս 12 ին այս նաւերէն 6 հատը Վառնա տարաւ և հոն հետեւեալ օրը ծախուեցան ։

Ռուսաց Կրօֆօնդիփի անուն վաճառական նաւը՝ որ նոյնպէս գերի բռնուած է, անցեալ չորեքշաբթի մայրաքաղաքս հասաւ ։

Այս օրերս մայրաքաղաքիս մէջ խօսք մը ելաւ, թէ Կէլլիպօլիի գաղղիական զօրաց հրամանատարներուն և Ի. Դրան կողմէն հոն խրկուած գործակալներուն մէջ վէճ մը ծագեր է՝ յիշեալ քաղաքին մէջ պատահած ծանր դէպքերու պատճառաւ ։ Բայց մայրաքաղաքիս գաղղիերէն լրագիրը Կէլլիպօլիէն առած լուրերուն ըլլալով կը ծանուցանէ, թէ գաղղիական զօրաց հրամանատարներուն և Քամիլ էֆէնտիին մէջ կատարեալ համաձայնութիւն մը կը տիրէ, և յանձնարարական ժողովին անդամ Իսմայիլ փաշան ալ մեծ խնամօք կ'աշխատի Քամիլ էֆէնտիին հետ, որ ամենեւին անկարգութիւն մը չի պատահի. հետեւաբար պզտիկ խօսքերը բոլորովին անհիմն են ։

Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէից լորտ Քլարէնտօնի հետեւեալ նամակը գրած է մայրաքաղաքիս անգղիական դեսպան վեհափառ լորտ Ստրաթֆօրտ Րէտքլիֆին ։

Լոնտրա 13 մարտ 1854.

« Միլորտ.

» Վ. Թագուհւոյն կառավարութիւնը չափազանց գոհունակութեամբ մը իմացաւ ձեր փետր. 15, 24 և 26 ին խրկած նամակներէն, թէ դատաստաններու մէջ քրիստոնէից վկայութիւնը ընդունելուն վրայօք Ձեր վսեմութեան ջանքերը վերջապէս յաջողութեամբ պսակուեր են, և այս երկար ժամանակէ 'ի վեր ուշացած արդարութեան ու իմաստութեան միջոցը վերջապէս 'ի գործ պիտի դրուի ։ Վ. Թագուհւոյն կառավարութիւնը անտարակոյս է, որ այս անօրէնութիւնը Սուլթանին քրիստոնեայ հպատակներուն կողմէն պիտի ընդունուի. իբրեւ նոր ապացոյց մը Նորին Բարձրութեան հաստատ դիտաւորութիւն ունենալուն իրենց արդարացի գանգատներուն իրաւունք ընելու և նոր գանգատի առիթները բոլորովին անհետ ընելու ։ Աս ալ կ'ըսեմ, որ Վ. Թագուհւոյն կառավարութիւնը կը հաւնի գլխահարկը (խարաճ) վերցնել տալու դիտաւորութեամբ Ձեր վսեմութեան ըրած ջանքերուն ։ »

» Մնամ և այլն.

ՔԼԱՐԷՆՏԸՆ ։ »

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳՂԻԱ. Հասարակաց խորհրդարանը իւր ապրիլ 12 ժողովին մէջ որոշեց, որ Զատկի տօնին պատճառաւ, խորհրդարանը մինչեւ ապրիլ 27 գոցուի ։

Այս որոշումը չեղած՝ գանձուց պաշտօնեան 1853 էն 1854 տարւոյն ատենութեան ելմտից հաշուեցուցակը ներկայացուց խորհրդարանին ։ Այս հաշուեցուցակին նայելով, 1853 էն 1854 ատենութեան մէկ տարուան ելմտից գումարը 3 միլիոն լիրա սթէռլին (75 միլիոն ֆրանք) ծախքէն աւելի եղեր է.

Այս աւելին՝ գլխաւորապէս անոր համար գոհացուցիչ է, որ անցեալ տարուան տուրքերէն մէկ քանին ալ թեթեւցած են, բայց որուն այժմեան գանձուց պաշտօնեան ընտրուած ժամանակը՝ խորհրդարանին առաջարկեց, որ չային, աճառին, և գրոշմի (տամղա) տուրքը թեթեւնայ, որն որ ընդունուեցաւ ։

ԳԱՂՂԻԱ ։ Արեւելքի բանակին սպարապետ Սէնթ-Առնօ մարաջախտը ամսոյս 3 ին Փարիզէն մեկնեցաւ և իր ամուսնոյն հետ Լիոնի երկաթուղիով Մարսիլիա գնաց ։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ։ Վերլինական լրագիրները Փեթրպուրկէն ապրիլ 3 թուով առնուած հետեւեալ ծանուցումը թղթակցութիւնը կը հրատարակեն ։

» Կարգէ դուրս հրաւէր մը խրկուեցաւ ամեն բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն և օտարազգի դեսպաններուն, որ ռուսաց զօրքերուն Դանուբն անցնիլը ծանուցանելու համար գրուած տեղեկագրին ընթերցմանը ներկայ գտնուին ։

» Անգղիոյ ու Փռուսիոյ դեսպաններն այս հրաւէրը մերժ չըրին ու հանդէսին ներկայ չի գտնուեցան, որն որ անոր ազդեցութիւն մը ըրաւ ։ »

—Նիկողայոս կայսրը իւր զօրքերուն առանց պատերազմ ընելու Դանուբն անցնիլը լսելով, ադամանդներով զարդարուած իւր պատկերը խրկեց Կորչաքոֆ իշխանին ։

ԱՄԵՐԻԿԱ ։ Միացեալ Նահանգաց հասարակապետութեան և Սպանիոյ կառավարութեան մէջ գժտութիւն մը ծագեցաւ այս օրերս Քուպա կղզին կառավարութիւնը Ամերիկացի նաւ մը գրաւելուն պատճառաւ ։ Միացեալ Նահանգաց հասարակապետութեան նախագահը ազգու կերպով հատուցում կը պահանջէ Սպանիոյ կառավարութենէն ։ Կը վախցուի, որ այս գործը գէշ հետեւանքներ յառաջ կը բերէ ։

Ահաւասիկ Միացեալ Նահանգաց նախագահին այս դէպքին վրայօք պատգամաւորաց ժողովին խրկած պատգամագիրը ։

» Ամսոյս (մարտ) 10 ին պատգամաւորաց ժողովին ըրած որոշմանը համեմատ, ատենութեան քարտուղարին մէկ տեղեկագիրը ձեզի կը հաղորդեմ, որուն մէջ մանրամասն տեղեկութիւններ կան Պլէք-Վօրրիըր անուն ամերիկացի նաւին Հավանայի առջեւ փետրվար 28 ին ձերբակալ ըլլալուն վրայօք ։ Այս վերջին տարիներս Քուպայի սպանիական իշխանութիւնները ուրիշ քանի մը յարձակումներ ալ ըրին մեր առեւտրական նաւերուն վրայ, ամերիկացի քաղաքացւոց իրաւունքները ոտքի տակ առին, և մեր դրօշակը նախատեցին. և անոնց համար հատուցում ձեռք բերելու նպատակաւ մեր ըրած ջանքերը երկար ու անօգուտ դեսպանախօսութիւններ ընելէ զատ ուրիշ բանի չի ծառայեցին ։

» Անոնց վրայօք եղած գրութիւնները հատորներ կը կազմեն, և երբոր պատրաստ ըլլան՝ ժողովին պիտի խրկուին ։ Այս օրուան ձեզի խրկածներս Պլէք Վօրրիըրին ձերբակալ ըլլալուն վրայօք գրուածներն են, և այնպէս յայտնի կը ցուցնեն եղած անիրաւութիւնը, որ կատարեալ հատուցում առնելու իրաւունք ունինք, երբոր այս նախատական ու անարդարանալի վարմունքը Սպանիոյ Վ. Թագուհւոյն առջեւ դրուի. բայց արդէն հազար անգամ ուրիշ առիթներու մէջ այս տեսակ յոյսերը պարապ ելած են ։ Յարձակող մասը մեր դուռն է. յարձակում ընելու լիակատար իշխանութիւն ունի, բայց հատուցում ընելու բնաւ իշխանութիւն չունի եղեր՝ իր խօսքին նայելով ։ Ուստի արդարութիւն ձեռք բերելու համար, պէտք է ուրիշ կերպով մը մէջ երթանք խնդրելու. և մեր արդար բողոքներուն դէպ այս կառավարութենէն տրուած պատասխանները՝ ատոր ամեն ատենի մարդոց իրենց մեծերէն յանդիմանութիւն մը լսած ատեն ինքզինքնին արդարացնելու համար ըրած խօսքերուն կը նմանին ։

» Քուպայի իշխանութեանց մասնաւոր կացութիւնը անտարակոյս մեծապէս ծանրացուցած է մեր հայրենակիցներուն կրած անիրաւութիւններն ու անկարգութիւնները. և Սպանիոյ կառավարութիւնը կերեւի որ այս իշխանութիւններուն վարմունքին համար ունեցած պատասխանատուութիւնը աղէկ չի ճանչնար ։ Անոնց կարգէ դուրս իշխանութիւններ տուած ժամանակը՝ կը պարտաւորի, արդարութէ չի խոտորելու և մեր կառավարութեան հետ ունեցած բարեկամական յարաբերութիւնները չաւրելու համար՝ մեծ աչալրջութեամբ հսկել այս իշխանութիւններուն տարապայման գործածութեանը վրայ, և անոնց երեսէն անկարգութիւն մը պատահած ժամանակը՝ շուտով հատուցում ընելու հոգ տանիլ. Արդէն միջոցներ ձեռք առի Սպանիոյ կառավարութեան հասկըցնելու այն թշնամանքը որ Քուպայի կառավարութիւնը ծրիապէս մեզի ըրաւ Պլէք Վօրրիըր նաւը ձերբակալ ընելով ու վար դնելով, և մեր հայրենակիցներուն ասոր երեսէն կրած վնասին անմիջապէս հատուցում պահանջեցի ։

» Թէ որ մեր Սպանիոյ հետ ունեցած վէճերը բարեկամաբար կարգի դնելու համար ձեռք առնուած միջոցները դժբաղդաբար անպտուղ ըլլան, չի պիտի դանդաղիմ 'ի գործ դնելու այն կարողութիւնն ու միջոցները որ պատգամաւորաց ժողովը կրնայ ինծի տալ՝ մեր արդար իրաւանցը պէտք եղած ամբողջութիւնը ձեռք բերելու, մեզի եղած նախատինքին հատուցում առնելու, և մեր դրօշակին պատուոյն վրէժը առնելու համար ։

ՖՐԱՆՔԼԻՆ ՓԻՐՍ ։ »

Նէւ-Եօրք-Հէրալտ լրագիրն այս գրուածին վրայօք հետեւեալ լուրը կուտայ.

» Որոշուեցաւ որ այս պատգամագիրը արտաքին գործոց յանձնարարական ժողովին խրկուի ու տպուի ։ Պատգամաւորաց ժողովին վրայ խիստ հաճոյական ազդեցութիւն մը ըրաւ, և ժողովականներէն շատերը խոստմունք մը կը տեսնեն ասոր մէջ չէզոքութեան օրէնքները դադրեցնելու, որպէս զի կարելի ըլլայ զօրաժողովներ կազմել և Քուպայի վրայ երթալ ։ »

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արեւելք եկող անգղիացի զօրաց սպարապետ Լորտ Ռակլըն, Գօքպըր ծովակալը, Լորտ Լօս, Լախպօրթ և Բէյլըր զօրապետները՝ իրենց բանակի օգնականներովը շաբաթ առաւօտ մայրաքաղաքս հասան ։

—Ուրբաթ օրը Վօլչըն անուն անգղիական պատուակիր շոգենաւը մը նոր զօրք բերաւ Մալթայէն ։

Հիմա Իւսկիւտարի մէջ աւանդաւ 15,000 ի չափ անգղիացի զօրք կայ, ուրոնք Սէլիմիէ ըսուած մեծ զօրանոցին մէջ և Հայտար Փաշայի դաշտը վրաններու տակ կը բնակին ։ Այս գունդը ամբողջացնելու համար կը մնայ միայն ձիաւոր զօրքերն ու թնդանօթաձիգները, որոնք ալ քանի մը օրէն կը հասնին ։

—Արեւելք եկող գաղղիական զօրաց երրորդ գունդին հրամանատար Նաբօլէոն Պօնաբարդ կայսերազուն իշխանը՝ երկուշաբթի օրը Մօլտօ պատուաւոր քօրվէթով մայրաքաղաքս հասաւ, և սովորական ողջոյնի թնդանօթները արձակուելէն ետեւ, ուղղակի Տէֆթէրտար Պուռնուի Նէշըթ արքունի պալատը գնաց, որ յառաջագոյն իրեն բնակութեանը համար պատրաստուած էր ։

Նաբօլէոն իշխանին հետ մայրաքաղաքս հասան նաեւ բազմաթիւ երեւելի զինուորական հրամանատարներ և Սպանիացի Փրիմ զօրապետը ։

Բարձրապատիւ իշխանը նոյն օրը Չրաղանի կայսերական պալատը երթալով օգոստափառ Ինքնակալին ներկայացաւ, որ մեծ մարդասիրութեամբ և արժանաւոր պատուով զինքը ընդունեց ։

—Անցեալ երեք շաբթի գիշեր 20 ի չափ խրուած խաչդէղ հրեայի մը տուն մտան, 2000 ղուրուշի չափ գումար մը կողոպտեցին և տանը բնակիչներէն 7 հոգի վիրաւորեցին ։ Անոնց աղաղակէն երեք դրացի տաճիկ վազեցին եկան, բայց չարագործները զանոնք ալ չարաչար վիրաւորեցին ։ Տաճիկներէն մէկը անմիջապէս մեռաւ ։ Տէսչութիւնը այս խրուածներէն երկուքը ձեռք ձգեց ։ կը յուսացուի, որ միւսներն ալ կը գտնուին ։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

50,000 բժշկութիւն առանց դեղի, առանց ցաւի և ծախուց

Լօնտրայի Տիւ Պառաի անուն դեղագործին

ՌԵՎԱԼԷՆԹԱ ԱՐԱՊԻՔԱ

ըսուած

քաղցրախորժ և կազդուրիչ ալիւրովը ։

Այս անդրադարձ և խիստ դիւրամարս ալիւրը Եւրոպայի ամեն երկիրներուն մէջ մեծ յաջողութիւն գտած է, որուն վկայ են գնողներուն օրէ օր շատնալը և առաջին բժշկաց և ուրիշ ամեն կարգէ անձանց տուած բազմաթիւ վկայականները ։

Այս ալիւրը ապահով դեղ մըն է դժուարամարսութեան, ստամոքսի ցաւերու և թաղծկեղներու ([illegible]), կերակուրէն ետքը և յղութեան ժամանակ սրտի խառնուելու, մաղձի (պալղամ), [illegible] հիւանդութեան, ջղային մաղձային և լերդային հիւանդութեանց, [illegible], [illegible] ([illegible]), [illegible], [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) [illegible] Եւայլն ։

Օգտակար բժիշկներ այս ալիւրին ըրած բժշկութիւններուն վկայած են ։ Տօքթէօր [illegible]. Տօքթէօր [illegible]. Տօքթէօր [illegible]. Տօքթէօր [illegible]. Տօքթէօր [illegible] Եւայլն ։

Այս դեղը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ Լոնտոն խանին դիմացը Պ. Օ[illegible] դեղավաճառին խանութը ։

Վարչութիւն Ընդհանուր Ազգաց

156 երեւելի բժշկացեալ [illegible] գրուած մը, որ ալիւրին պատմութիւն և [illegible] յառաջ [illegible] բնութեան [illegible] և գիրքը [illegible] է, որուն մէջ օգտակար տեղեկութիւններ կրնան գտնել [illegible] ընթերցողները ։

Այս գրքոյկը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ Մերձանը Մարգարեան Պ. Յովհաննէսին գրատունը ։ Գինը 15 ղուրուշ ։

Փէնէ Բէրէթա Սահակը ըսուած [illegible] տուն մը կայ ծախու ։

Ունի [illegible] սենեակ մը, հինգ [illegible], երկու ջրհոր մէկը անուշ ջուրի, երկու [illegible] ([illegible]) և [illegible] ։ Ով որ գնել ուզէ [illegible] հետ խօսի ։

ԽՄԲԱԳԻՐ=ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Յ. ՄԻՒՀԵՆՏԻՍԵԱՆ